

Програма вступного випробування з географії для абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальностями: 051 Економіка, 073 Менеджмент.

*Схвалено Вченою радою Інституту підготовки кадрів
державної служби зайнятості України,
протокол № 4 (156) від 22.04.2020*

Розробник програми:

Джаман М.О., доктор економічних наук, доцент, професор кафедри теоретичної та прикладної економіки

Джаман М.О. Програма вступного випробування з географії для абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальностями: 051 Економіка, 073 Менеджмент. К.: ІПК ДСЗУ, 2020. 22 с.

Програма схвалена на засіданні кафедри теоретичної та прикладної економіки, протокол № 6 від 20.02.2020.

Завідувач кафедри теоретичної та прикладної економіки

С.М. Кожем'якіна

Погоджено
Відповідальний секретар
приймальної комісії

ЗМІСТ

Вступ	3
Характеристика роботи з географії базового рівня та порядок оцінювання завдань	5
Програма вступного випробування з географії	8
Загальні вказівки щодо виконання тестових завдань	19
Список рекомендованої літератури	20

ВСТУП

Програму вступного випробування з географії розроблено з урахуванням вимог програми зовнішнього незалежного оцінювання якості знань учнів з географії у 2020 році (програми ЗНО), затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.02.2016 № 77 «Про затвердження програм зовнішнього незалежного оцінювання для осіб, які бажають здобувати вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти»

У запропонованій програмі стисло наведено зміст розділів шкільної програми з географії, перелік основних вмінь і навичок, а також характеристика тесту та критерії оцінювання вступного випробування з географії.

Мета вступного випробування з географії: оцінити ступінь підготовленості учасників тестування з географії з метою конкурсного відбору для навчання в Інституті підготовки кадрів державної служби зайнятості України.

Завдання вступного випробування з географії: визначити рівень набутих знань і умінь: оцінити сформованість, комплексного, просторового, соціально орієнтованого уявлення про Землю на основі краєзнавчого, регіонального та планетарного підходів; перевірити здатність застосовувати географічні знання та набуті вміння для аналізу природних, суспільних і господарських процесів, подій, явищ; встановити ступінь сформованості застосовувати географічних компетенцій, географічної культури.

Програма вступного випробування з географії включає всі розділи програмних курсів з географії відповідно стандартного та академічного рівнів. Окремі теми підрозділу «Загальна географія» включають питання дослідження території України. Тема «Способи зображення Землі» доповнена картографічними знаннями і вміннями за темами 8 класу. Тема «Атмосфера і клімат» включає питання, які за змістом є логічним продовження вивчення її в географічних курсах «Географії материків і океанів» та «Фізичної географії України». Питання екологічних проблем окремих материків слід

розглядати в темі «Глобальні проблеми людства» в складі переліку екологічних проблем.

Особливої уваги заслуговує підрозділ «Загальні положення економічної і соціальної географії» в який внесено всі програмові терміни, поняття економічної і соціальної географії. В наступних підрозділах «Економічна і соціальна географія України» та «Економічна і соціальна географія світу» головна увага акцентована на просторовому характері розміщення економічних і соціальних явищ та причин і наслідків їх формування і розвитку. По завданнях, що пов'язані з програмовими вимогами до знань географічної номенклатури та у випадках детальної конкретизації з окремих питань, необхідно звертатися до шкільних програм та підручників.

ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ З ГЕОГРАФІЇ БАЗОВОГО РІВНЯ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ЗАВДАНЬ

Зміст роботи з географії в 2019 році визначено Програмою зовнішнього незалежного оцінювання з географії для осіб, які бажають здобувати вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 03 лютого 2016 року № 77.

Загальна кількість завдань роботи – **60**.

На виконання роботи відведено **120** хвилин.

Вступні іспити з географії проводяться у формі тестового випробування. Тест містить 60 завдань, які охоплюють усі теми навчальної дисципліни.

Учасники вступних випробувань мають:

- **знати** характерні ознаки компонентів природи і природних комплексів, їх просторове поширення, принципи просторової організації населення, господарської та соціальної сфери;

- **мати** комплексне, просторове та соціально орієнтоване уявлення про Землю, сучасну географічну картину світу на основі краєзнавчого, регіонального та планетарного підходів;

- **володіти** елементами географічної культури: вміння читати географічну карту, знати ключові слова та суттєві ознаки у визначеннях географічних понять і термінів в межах програми; володіти методами дослідження довкілля, у тому числі інструментальними;

- **визначати** географічні об'єкти та явища за їх описом, характеристикою ознак;

- **класифікувати та порівнювати** географічні об'єкти і явища;

- **застосовувати** географічні знання та набуті вміння для аналіз природних, суспільних господарських об'єктів, процесів і явищ;

- **встановлювати** причинно-наслідкові зв'язки та

закономірності у географічній оболонці, географічному середовищі;

- **аналізувати** географічну інформацію, в різних формах (картографічній, графічній, табличній, текстовій та ін.);

- **оцінювати** взаємовплив людини і природи у просторі і часі для розв'язання широкого кола завдань в мінливому середовищі;

- **виявляти** здатність використовувати географічні знання для вирішення нових географічних задач.

Порядок оцінювання:

1. Спочатку рахується загальна кількість правильних відповідей (з/п) в абсолютних показниках (від 1 до 60). Максимально можлива кількість правильних відповідей - 60.

2. Одержані показники співвідносяться з бальною шкалою оцінювання (від 1 до 12). 1 правильна відповідь відповідає 0,2 бала і переводиться в 200-бальну шкалу відповідно до таблиці.

3. Мінімально допустима кількість балів, яка дозволяє зарахувати вступне випробування – 100.

Таблиця відповідності одержаних показників вступного випробування з географії, обрахованого за 12-бальною шкалою, за значенням 200-бальної шкали

№ з/п	12 бальна шкала	Значення 200 бальної шкали
1	0,0	100,0
2	0,2	101,2
3	0,4	102,4
4	0,6	103,6
5	0,8	104,8
6	1	106,0
7	1,2	107,2
8	1,4	108,4
9	1,6	109,6
10	1,8	110,8
11	2	112,0
12	2,2	113,2
13	2,4	114,4
14	2,6	115,6
15	2,8	116,8
16	3	118,0
17	3,2	119,2
18	3,4	120,4
19	3,6	121,6
20	3,8	122,8
21	4	124,0
22	4,2	125,9
23	4,4	127,8
24	4,6	129,7
25	4,8	131,6
26	5	133,5
27	5,2	135,4
28	5,4	137,3
29	5,6	139,2
30	5,8	141,1

№ з/п	12 бальна шкала	Значення 200 бальної шкали
31	6	143,0
32	6,2	144,9
33	6,5	147,8
34	6,8	150,6
35	7	152,5
36	7,2	154,4
37	7,4	156,3
38	7,6	158,2
39	7,8	160,1
40	8	162,0
41	8,2	163,9
42	8,4	165,8
43	8,6	167,7
44	8,8	169,6
45	9	171,5
46	9,2	173,4
47	9,4	175,3
48	9,6	177,2
49	9,8	179,1
50	10	181,0
51	10,2	182,9
52	10,4	184,8
53	10,6	186,7
54	10,8	188,6
55	11	190,5
56	11,2	192,4
57	11,4	194,3
58	11,6	196,2
59	11,8	198,1
60	12	200,0

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ГЕОГРАФІЇ

1. Загальний географічний огляд Земної кулі

Географія як наука. Розвиток географічних досліджень. Об'єкт та предмет вивчення географії. Місце географічних дисциплін в системі наук. Джерела географічних знань. Методи географічних досліджень. Розвиток уявлень про форму, розміри та рухи Землі.

Найвизначніші географічні відкриття, видатні мандрівники. Географічні дослідження світу та України в різні історичні епохи. Вітчизняні вчені-географи. Сучасні географічні дослідження та їх значення.

Форма і рух Землі. Сонячна система та її будова. Розвиток уявлень про форму Землі. Фізико-географічне значення форми Землі. Розміри земної кулі. Добове обертання Землі та його наслідки. Місце-вий, поясний і декретний час, лінія зміни дат. Річний рух Землі та його наслідки. Тропіки і полярні кола.

Способи зображення Землі:

а) план місцевості: Поняття про план місцевості. Горизонт. Сторони горизонту. Способи орієнтування на місцевості. Азимут. Вміння користуватися компасом. Масштаб та його види. Абсолютна і відносна висоти точок місцевості. Використання планів у практичній діяльності людини.

б) географічна карта: Поняття про географічну карту. Основні відмінності географічної карти від плану місцевості. Типи карт. Картографічні проекції та спотворення. Елементи градусної сітки. Легенда карт. Види масштабу. Класифікація карт. Топографічні карти та їх практичне використання. Вимірювання відстаней по карті за допомогою масштабу. Вміння по карті ви-мірювати довжину річки, визначити висоту гір, глибину океанів і морів. Особливості картографічного зображення. Неминучість спотворення на картах внаслідок кривизни Землі; елементарні поняття про характер цих спотворень (відстаней, напрямків і площ). Градусна сітка на карті та її елементи. Географічна широта і довгота. Значення карти в житті та господарській діяльності людини.

Літосфера та рельєф. Внутрішня будова Землі. Поняття «земна кора», «літосфера», «літосферна плита», «тектонічні структури». Внутрішні процеси в літосфері. Походження материків і океанів. Геологічне літочислення, геологічний вік. Будови та типи земної кори, породи і мінерали, що її складають. Корисні копалини, їх класифікація за походженням. Вулкани та землетруси, райони їх поширення. Зовнішні сили, що змінюють земну поверхню. Основні форми земної поверхні: рівнини і гори. Рельєф дна Світового океану. Значення рельєфу в господарській діяльності людини та вплив діяльності людини на рельєф.

Атмосфера і клімат. Поняття «атмосфера». Межі та будова атмосфери. Сонячна радіація та її розподіл в атмосфері і на земній поверхні. Теплові пояси та їх межі (тропіки і полярні кола). Температури земної поверхні та повітря. Тиск атмосфери і його вимірювання. Рух повітря. Загальна циркуляція атмосфери. Постійні вітри. Циклони і антициклони. Сезонні та місцеві вітри. Вода в атмосфері. Вологість повітря. Хмари. Атмосферні опади та їх утворення. Розподіл опадів на поверхні земної кулі. Повітряні маси і атмосферні фронти.

Поняття «клімат». Кліматичні пояси та області. Кліматична карта. Залежність клімату від широти місцевості, морських течій, близькості до морів, рельєфу, антропогенного впливу. Погода, добові та сезонні коливання її метеоелементів. Спостереження за погодою та її прогнозування. Вплив клімату та погоди на господарську діяльність.

Гідросфера та її основні частини. Поняття «гідросфера». Світовий океан та його частини: океани, моря, затоки, протоки. Властивості вод Світового океану та причини її неоднорідності. Водні маси. Рух води в Світовому океані. Морські течії. Види суходолу. Підземні води. Джерела. Річка та її частини. Елементи річкової долини. Річкові басейни. Живлення та режим річок. Озера, їх походження. Болота. Льодовики, багаторічна мерзлота. Штучні водойми. Використання Світового океану та вод суходолу у господарській діяльності людини.

Біосфера. Поняття «біосфера», її складові та межі. Ґрунти, їх властивості та відмінності. Рослинність суходолу і

океану. Тваринний світ суходолу і океану. Вплив біосфери на інші оболонки. Вплив людини на біосферу. Охорона біосфери.

Географічна оболонка. Загальні закономірності природи Землі. Поняття «географічна оболонка». Загальні закономірності географічної оболонки: цілісність, кругообіг речовин та енергії, ритмічність, комплексність. Зональні та азональні природні комплекси. Зміна природних комплексів під впливом господарської діяльності людей.

Географія материків і океанів. Предмет вивчення географії материків і океанів. Значення та завдання курсу «Географія материків і океанів». Поняття «материк» і «частина світу». Основні географічні закономірності розвитку природи Землі: закономірності формування рельєфу, клімату, географічних поясів та природних зон. Формування зональних та азональних природних комплексів на материках.

Океани: Тихий, Атлантичний, Індійський, Північний, Льодовитий.

План характеристики природного комплексу океану. Особливості фізико-географічного положення океанів. Історичні відомості про освоєння та дослідження різних частин Світового океану. Геологічна будова та рельєф дна океанів. Характерні риси клімату. Властивості водних мас та океанічні течії. Своєрідність органічного світу океанів. Природні ресурси океанів та їх використання. Проблеми забруднення океанічних вод.

Материки: Африка, Австралія, Південна Америка, Антарктида, Північна Америка, Євразія. За типовим планом фізико-географічного положення материка. Особливості та своєрідність фізико-географічного положення та освоєння, геологічна будова та основні форми рельєфу материка. Корисні копалини та закономірності їх розміщення на материку, своєрідність клімату, кліматичні пояси і типи клімату, води суходолу: головні річкові системи, озера, природні зони, особливості ґрунтового, рослинного покриву, та тваринного світу. Населення, його походження та склад.

Земля - наш спільний дім. Взаємодія людини і природи,

природні ресурси материків і океанів, їх класифікація. Порушення рівноваги в природних комплексах материків та океанів. Проблема забруднення навколишнього середовища. Види забруднення, основні джерела їх надходження. Міжнародні організації з охорони природи.

2. Географія України

Фізична географія України

Україна та її географічні дослідження. Формування території, сучасні розміри, адміністративно-територіальний поділ. Географічне положення, кордони, розташування території України стосовно годинних поясів. Місце України на політичній і економічній карті світу. Господарська оцінка економіко-географічного положення.

Рельєф, тектонічна, геологічна будова, мінеральні ресурси України. Рельєф, тектонічна, геологічна будова, мінерально-сировинні ресурси. Основні риси рельєфу: низовини, височини, гори. Тектонічні структури, їх будови та рухи. Особливості геологічної будови території України.

Геоморфологічна будова. Чинники виникнення несприятливих геологічних та геоморфологічних процесів та шляхи запобігання їм. Мінерально-сировинні ресурси та їх класифікація. Закономірності поширення, характеристика і господарська оцінка паливних, рудних і нерудних корисних копалин.

Кліматичні умови та ресурси. Основні кліматотвірні чинники. Загальні риси клімату. Типи повітряних мас. Розподіл температури повітря і опадів на території України. Основні кліматичні показники. Сезонні особливості клімату. Причини виникнення і наслідки дії небезпечних метеорологічних явищ на території країни, їх поширення. Кліматичні ресурси. Метеоспостереження, прогнози погоди.

Внутрішні води та водні ресурси. Загальні гідрологічні особливості території України. Поверхневі води, особливості їх формування і розподілу. Основні річкові басейни. Канали. Озера і водосховища. Підземні води. Болота, їх типи і

поширення. Несприятливі гідрологічні явища і заходи запобігання їм. Водні ресурси України, шляхи їх раціонального використання і охорони.

Грунти. Грунтовий покрив. Умови ґрунтоутворення, властивості, основні генетичні типи ґрунтів, закономірності їх поширення. Карта ґрунтів України. Господарське використання ґрунтів. Земельні ресурси України. Охорона земельних ресурсів.

Рослинний покрив. Різноманітність видового складу, закономірності поширення рослинності. Рослинні комплекси лісів, степів, луґів. Рослинні ресурси, їх охорона і відтворення. Зелена книга України.

Тваринний світ. Різноманітність видового складу тварин. Фауністичний склад лісів, степів, луґів, боліт, водойм, Українських Карпат і Кримських гір. Тваринні ресурси, заходи з їх охорони і відтворення. Червона книга України.

Природно-територіальні комплекси (ПТК) України. Умови розвитку і характерні риси природних комплексів. Взаємодія чинників і компонентів ПТК. Ландшафти та їх класифікація. Фізико-географічне районування України, його наукове і практичне значення.

Природні комплекси рівнин: природні зони мішаних та широколистяних лісів, лісостепу, степу.

Гірські природні комплекси: Українські Карпати, Кримські гори.

Природні комплекси морів: Чорне та Азовське моря.

Природно-господарська характеристика природних комплексів, проблеми використання природних ресурсів та охорони природи.

Геоекологічна ситуація. Геоекологічна ситуація. Основні забруднювачі навколишнього середовища. Вплив геоекологічної ситуації на населення.

Використання та охорона природних умов та ресурсів.

Природоохоронні заходи. Законодавчі акти про природно-заповідний фонд. Категорії природно-заповідного фонду. Природоохоронні комплекси. Національна екологічна мережа. Моніторинг навколишнього середовища.

Економічна і соціальна географія України.

Економіко і політико-географічне положення України.

Населення України. *Кількість, розміщення, статева і вікова структури населення.* Територіальні чинники розміщення та густоти населення. Природні й економічні умови, які впливають на основні показники розміщення населення. Природний рух населення. Демографічна ситуація. Міграція населення, її види та причини. Українська діаспора та причини її виникнення.

Національний та етнічний склад населення. Національний склад населення. Етнографічні групи. Регіональні відмінності духовної культури населення (мова, релігії, звичаї).

Система розселення населення. Система розселення. Урбанізація та регіональні відмінності в її рівнях. Типи міських поселень. Функції міст і міські агломерації. Сільське розселення та його територіальні відмінності, соціальні проблеми.

Трудові ресурси. Труд – ресурсний потенціал. Зайнятість населення у сфері матеріального виробництва та невиробничій сфері. Проблеми зайнятості та її географічні аспекти.

Формування господарського комплексу України та його структура. Загальна характеристика господарства, економічний потенціал. Основні риси структури господарства. Сучасні проблеми розвитку та територіальної організації господарства. Рациональне використання природних умов і природних ресурсів та їх охорона. Проблеми і перспективи їх розвитку. Принципи розміщення продуктивних сил. Розвиток ринкової інфраструктури в Україні.

Промисловий комплекс. Загальна характеристика розвитку та розміщення промисловості. Галузева структура, спеціалізація. Сучасні проблеми і перспективи розвитку та розміщення промисловості.

а) Паливно-енергетичний комплекс. Структура, місце і роль у господарстві. Вугільна промисловість. Райони видобутку бурого і кам'яного вугілля. Проблеми і перспективи розвитку. Нафтова і газова промисловість. Основні райони нафто- і газовидобутку. Центри нафтопереробного виробництва.

Торф'яна, горюче сланцева промисловість.

Електроенергетика, її структура, розвиток і розміщення основних типів електростанцій, ліній електропередач. Екологічні проблеми розвитку паливної промисловості та електроенергетики. Енергозбереження та альтернативні джерела енергії.

б) Металургійний комплекс. Структура, місце і роль у господарстві. Чинники розвитку та розміщення. Сировинна база. Географія чорної металургії. Кольорова металургія. Основні галузі та їх розміщення. Проблеми й перспективи розвитку металургійної промисловості.

в) Машинобудівний комплекс. Металообробна промисловість. Значення, місце і роль у господарстві. Структура галузі і принципи розміщення окремих виробництв: важкого сільськогосподарського, транспортного, електротехнічного та ін. Територіальна організація машинобудування. Проблеми і перспективи розвитку.

г) Хімічний комплекс. Значення, місце і роль галузі. Сировинна база. Галузева структура хімічної промисловості. Проблеми і перспективи розвитку.

д) Лісо-промисловий комплекс. Структура і значення. Лісове господарство (лісозаготівля). Основні райони заготівлі лісу, проблеми відтворення і раціонального використання лісових ресурсів. Деревообробна промисловість. Целюлозно-паперове та лісохімічне виробництво. Географія виробництв лісової промисловості, проблеми і перспективи розвитку.

е) Легка промисловість. Структура, принципи розміщення. Географія текстильної (бавовняної, вовняної, лляної і шовкової), швейної та трикотажної, шкіряно-взуттєвої промисловості.

є) Харчова промисловість. Галузева структура, особливості спеціалізації.

ж) Художні промисли. Основні центри художніх промислів.

Агро-промисловий комплекс. Сільське господарство. Роль, місце і значення сільського господарства. Земельний фонд. Меліорація земель. Рослинництво. Зернові культури. Вирощування технічних культур. Картоплі і овочів.

Садівництво, ягідництво і виноградарство. Тваринництво. Рибне господарство.

Будівельний комплекс. Структура і значення. Чинники розвитку і розміщення. Сировинна база. Географія цементного виробництва.

Транспортний комплекс. Основні види транспорту, їх характеристика. Особливості розміщення. Географія перевезень. Залізнична мережа України. Автомобільний транспорт, найважливіші автомагістралі. Трубопровідний транспорт, транзитні шляхи транспортування нафти і газу. Водний транспорт, морські і річкові порти. Повітряний транспорт.

Соціальний комплекс. Галузева структура, значення. Сфера послуг. Структура галузі. Рекреаційно-туристське господарство. Проблеми і перспективи розвитку комплексу.

Економічні райони України. Економіко-географічна характеристика (за типовим планом: економіко-географічне положення та його господарська оцінка; природні умови і ресурси; населення і трудові ресурси; особливості галузевої та регіональної структури господарства; промисловість та її структура; характеристика основних галузей сільського господарства; транспорт, основні його види та географія; зовнішньоекономічні зв'язки; регіональні відмінності).

Географічний поділ праці й економічне районування.

Донецький, Придніпровський, Північно-Східний, Столичний, Центральний, Причорноморський, Подільський, Північно-Західний, Карпатський райони (коротка економіко-географічна характеристика).

Зовнішньоекономічні зв'язки України.

3. Загальні положення економічної і соціальної географії

Економічна та соціальна географія як наука. Предмет економічної та соціальної географії. Економічна та соціальна географія в системі географічних наук. Зв'язок економічної та соціальної географії з іншими науками. Методи економіко-географічних досліджень.

Населення. Кількість, розміщення, статева і вікова структура населення. Поняття «природний рух населення». Відтворення населення. Демографічні процеси і демографічна

політика. Механічний рух (міграції) населення. Поняття «еміграція», «імміграція», «міграція», «сальдо міграції». Внутрішні і зовнішні міграції. Міграційні процеси і міграційна політика держав. Статеві-віковий склад населення, його наслідки.

Система розселення населення. Міське і сільське населення. Типи населених пунктів. Урбанізація. Субурбанізація. Міські агломерації. Типи міст за розмірами та за функціями. Типи сільських поселень, особливості їх розміщення.

Трудові ресурси та зайнятість населення. Поняття «трудові ресурси», «економічно активне населення», «зайнятість населення», «безробіття».

Взаємодія суспільства і природи. Географічне середовище як сфера взаємодії суспільства і природи. Ресурсозабезпеченість. Природокористування: раціональне і нераціональне.

Господарство. Загальна характеристика господарства. Поняття про господарство і національний господарський комплекс. Міжнародний географічний поділ праці (МГПП). Поняття «науково-технічна революція» «НТР» та її основні риси. Галузева структура господарства. Поняття «галузь» і «міжгалузевий комплекс». Форми суспільної організації виробництва. Інфраструктура та її види. Поняття про територіальну структуру господарства. Значення зовнішніх економічних зв'язків у господарстві країни.

Економічний потенціал. Показники соціально-економічного розвитку. Валовий національний продукт, національний дохід. Показники якості життя.

Промисловість. Промисловість як сфера матеріального виробництва. Галузева структура паливної промисловості. Сировинна база. Вугільна промисловість. Нафтова промисловість. Нафтопереробна промисловість. Електроенергетика як складова ПЕК. Основні типи електростанцій. Енергосистема. Альтернативні способи одержання енергії. Чорна металургія. Сировинна база. Чинники розміщення. Кольорова металургія. Склад і сировинна база. Чинники розміщення підприємств галузі. Роль

машинобудування у господарстві держави. Структура галузі. Міжгалузеві та внутрішньогалузеві зв'язки. Чинники розміщення: наукоємні, трудомісткі і металомісткі галузі. Хімічна промисловість, її галузева структура. Природно-сировинна база хімічної промисловості і використання відходів. Структура та значення лісової та деревообробної промисловості, особливості її розміщення. Целюлозно-паперове і лісохімічне виробництво. Галузева структура легкої промисловості. Чинники її розміщення. Галузевий склад харчової промисловості. Чинники розміщення галузей.

Сільське господарство (агро-промисловий комплекс).

Значення сільського господарства в економіці держави. Галузева структура сільського господарства. Зв'язок сільського господарства з іншими галузями. Природно-географічні фактори розвитку сільського господарства. Сільськогосподарські угіддя, їх структура. Меліорація земель. Галузева структура і виробничі особливості рослинництва. Тваринництво, його структура. Кормова база тваринництва.

Транспорт. Роль транспорту в розвитку господарства країни. Види транспорту. Залізничний транспорт. Водний транспорт. Повітряний транспорт. Трубопровідний транспорт.

Соціальна сфера. Галузі соціальної сфери. Сфера послуг. Галузі виробництво товарів народного споживання та їх значення.

4. Економічна і соціальна географія світу

Сучасна політична карта світу. Етапи формування політичної карти світу. Типологія країни. Показники, які визначають рівень економічного розвитку країни. Форми правління і адміністративно-територіальний устрій країн. Сучасна політична карта Європи, Азії, Африки, Америки, Австралії і Океанії. Міжнародні організації.

Населення світу. Кількість населення світу і його динаміка. Етнічний (національний) склад населення. Найчисленніші народи і мовні сім'ї. Релігії народів світу. Нерівномірність розміщення населення на Землі. Міське і сільське населення світу. Агломерації, мегаполіси. Процеси урбанізації. Міграційні процеси. Трудові ресурси та зайнятість населення в різних сферах господарства країн та регіонів світу.

Географія природних ресурсів світу. Природні ресурси світу: мінеральні, водні, земельні, лісові, рекреаційні, Світового океану. Ресурсозабезпеченість і ресурсозбереження.

Світове господарство. Поняття «міжнародний географічний поділ праці», «світове господарство». **Географія промисловості світу.** Світова паливно-енергетична система. Географія вугільної, нафтової і газової промисловості. Електроенергетика світу. Чорна і кольорова металургія, основні райони розвитку і розміщення цих галузей. Машинобудування світу, його структура і географія основних галузей. Основні райони розміщення: хімічної, лісової, деревообробної, легкої, харчової промисловості.

Географія сільського господарства. Галузева структура. Особливості розвитку і розміщення галузей рослинництва і тваринництва.

Географія транспорту. Розвиток та розміщення найважливіших видів транспорту: залізничного, автомобільного, повітряного, водного.

Міжнародні економічні зв'язки. Основні форми економічного співробітництва. Міжнародний туризм та його різновиди.

Глобальні проблеми людства. Виникнення і суть глобальних проблем людства. Найважливіші проблеми сучасності: демографічна, екологічна, енергетична, продовольча, бідності, війни і миру, освоєння ресурсів Світового океану та шляхи їх розв'язання.

Регіони та країни світу. Економіко-географічна і соціально-географічна характеристика регіонів та окремих держав за типовим планом: економіко-географічне положення та його господарська оцінка; природні умови і ресурси; населення і трудові ресурси; особливості галузевої та регіональної структури господарства; промисловість та її структура; характеристика основних галузей сільського господарства; транспорт, основні його види та географія; зовнішньоекономічні зв'язки; регіональні відмінності.

Загальна характеристика країн Європи: Німеччина. Велика Британія. Франція. Італія. Польща. Білорусь. Росія (на вибір).

Загальна характеристика країн Азії: Японія, Китай, Північна або Південна Корея, Індія (на вибір).

Країни Америки. Загальна характеристика США, Канади та країн Латинської Америки (на вибір).

Загальна характеристика країн Африки (на вибір).

Загальна характеристика Австралії та країн Океанії.

ЗАГАЛЬНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ВИКОНАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Вступні випробування з географії - це тестові завдання.

Абітурієнту необхідно прибути до місця тестування щонайменше за 30 хв. до його початку. Особи, які супроводжують абітурієнта, не можуть перебувати в приміщенні, де відбувається тестування.

Під час тестування заборонено:

а) спілкуватися з іншими його учасниками;

б) їсти, пити й виходити з аудиторії. Якщо під час тестування виникає потреба вийти, необхідно повідомити про це викладача, піднявши руку, але час тестування на період відсутності не буде продовжено;

в) користуватися будь-якими матеріалами, посібниками, книжками, маркерами, плеєрами з навушниками, мобільними телефонами, електронними та фотографічними засобами.

Якщо під час тестування екзаменаторами або службовими особами інституту було порушено правила чи регламент роботи, абітурієнт має право подати скаргу на адресу апеляційної комісії.

Викладачі можуть позбавити абітурієнта права складати тест і випроводити з аудиторії за:

- спробу скласти тест за іншого учасника тестування;
- використання будь-яких посібників, пов'язаних з предметом тестування та технічних засобів;
- порушення дисципліни;
- спробу спілкування під час тестування в будь-якій формі з іншою особою щодо змісту тестового завдання;
- спробу винести тестові завдання (у будь-якому вигляді) з аудиторії, де проводиться тестування;
- запізнення на початок тестування;
- спробу залишити аудиторію без дозволу під час тестування.

СПИСОК РЕКОМЕДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Скуратович О.Я., Круглик Л. І., Коваленко Р. Р. Загальна географія: Підруч. для 6 кл. - К.: Зодіак-ЕКО, 2005. - 319 с.
2. Пестушко В. Ю., Сасихов В. О., Уварова Г. Є. Географія материків і океанів: Підруч. для 7 кл. серед. шк. - К.: Абрис, 2004. - 376 с.
3. Кобернік С.Г., Скуратович О.Я. Географія материків і океанів: Підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закладів. - К.: Навчальна книга, 2005. -319 с.
4. Корнеєв В.П., Герасимчук В.М., Пічугін Б.В. Географія материків і океанів: Підруч. для 7 кл. - К.: Освіта, Шкільна освіта, 2003. - 256 с.
5. Заставний Ф.Д. Фізична географія України: Підруч. для 8 кл. - К.: Форум, 2003. - 240 с.
6. Масляк П.О., Тищенко П.Г. Географія України: Підруч. для 8 - 9 кл. серед. шк. К.: Зодіак-ЕКО, 2004.- 432 с.
7. Чернов Б. В. Фізична географія України: Підруч. для 8 кл. - К.: Освіта, 2002. - 254 с.
8. Гілецький Й.Р. Географія України (Фізична географія з основами загального землезнавства): Підручн. для 8 класу. - Львів: ВНТЛ - Класика, 2003. - 160 с.
9. Дітчук І. Л., Заставецька О. В., Ткач Д.В. Географія України: навч. посібник. - Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2006. - 168 с.
10. Тищенко П.Г., Муніч Н.В. Фізична географія України: Підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. - К.: Зодіак-ЕКО, 2005. – 256 с.
11. Заставний Ф.Д. Економічна і соціальна географія

України: Підруч. для 9 кл. - К.:Форум, 2003. - 239 с.

12. Масляк П.О. Економічна і соціальна географія України: Підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. - К: Педагогічна преса, 2005. - 288 с.

13. Сиротенко А.Й. Економічна і соціальна географія України: Підруч. для 9 кл. загальноосв. навч. закл. - К: Освіта, 2001. - 222 с.

14. Яценко Б.П. Економічна і соціальна географія зарубіжних

країн: Підруч. для 10 кл. - К: Форум, 2004. - 351 с.

15. Топузов О.М., Тищенко Л.В. Економічна і соціальна географія світу: Підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закладів. - К: Зодіак-ЕКО, 2005. - 208 с.

При підготовці до вступного випробування радимо використовувати також і інші підручники та посібники з географії, рекомендовані Міністерством освіти і науки України.

Навчально-методичне видання

ДЖАМАН МИХАЙЛО ОЛЕКСІЙОВИЧ

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З ГЕОГРАФІЇ**

для абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття
освітнього ступеня бакалавра за спеціальностями:

051 Економіка, 073 Менеджмент

Відповідальний за випуск Балашвоа Н.В.

Підписано до друку 23.04.2020

Формат 60×84/16. Папір офсетний.

Друк ротатійний трафаретний. Ум. друк. арк. ____

Тираж 40 прим. Зам. № _____

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів
видавничої продукції. Серія ДК №1805 від 25.05.2004

Інститут підготовки кадрів
державної служби зайнятості України (ІПК ДСЗУ)
03038, Київ – 38, вул. Нововокзальна 17.
Тел./факс (044) 536-14-85